
OBRZĘDY WIGILII ZESŁANIA DUCHA ŚWIĘTEGO

PRE 1955

Użyte oznaczenia:

- X* – celebrans
- D* – diakon
- S* – subdiakon
- C* – ceremoniarz
- A* – akolita
- T* – turyfer
- ✠ – krzyż procesyjny
- Z* – zakrystianin
- ♪ ♪ – śpiewający
- ✠ – ministrant Paschału

1 PRZYGOTOWANIE DO OBRZĘDÓW

1.1 ZAKRYSTIA

- Na czuwanie:
 - alba simplex
 - kapa i stuła **fioletowa**
 - biret
- Na Mszę
 - alba koronkowa
 - ornat, stuła, manipularz białe
 - komże koronkowe
- dla ks. Ireneusza na obrzędzie przygotowawczym Chrztu
 - kapa i stuła **fioletowa**
 - rytuał wrocławski

1.2 BAPTYSTERIUM

- chrzcielnica umyta, napełniona świeżą, czystą wodą, przyozdobiona białym materiałem, zielenią i kwiatami¹
- dodatkowy stojak na Paschał
- księga poświęcenia wody (np. OHS)
- pusty kociołek na wodę i kropidło
- rytuał lub inną księgę zawierającą obrzędy chrztu
- naczynie z solą (błogosławioną lub do pobłogosławienia)
- naczynia z olejem katechumenów i Krzyżmem do namaszczenia katechumena
- naczynie lub muszlę do udzielania chrztu
- czysty ręcznik do otarcia głowy ochrzczonego
- biała szata oraz świeca chrzcielna dla każdego katechumena (przynoszone przez rodziców chrzestnych)

1.3 STOLIK W BAPTYSTERIUM

- oleje
- biała kapa i stuła
- garnek na wodę święconą (dla wiernych)

1.4 KAPLICA BIERZMOWANIA (ŚW. IWO)

- ołtarz nakryty obrusem, na predelli krzyż i 4. lichtarze ze świecami
- siedzenie bez oparcia dla celebransa - na środku suppedaneum, przy ołtarzu;
- rytuał, pontyfikał lub inną księgę z obrzędami bierzmowania;
- krzyżmo w naczyniu z watą;
- tacę z watą lub odpowiednie opaski płócienne do przewiązania w miejscu namaszczenia dla bierzmowanych;
- tacę z chlebem i solą oraz naczynie z wodą i misę do obmycia rąk celebransa;
- gremiał płócienny dla ochrony szat przed zabrudzeniem olejami (może być np. stary humerał)

¹Zgodnie z polskim zwyczajem można obsypać kwiatami posadzkę w baptysterium

1.5 KREDENSA OŁTARZOWA

- Ewangeliarz
- kielich, ampułki, cyboryum z komunikantami
- akolitki
- dwie świece woskowe dla akolitów (podczas *Exultetu*)
- relikwiarze
- kwiaty (za ołtarzem)
- wszystkie dzwonki jakie mamy
- poduszki fioletowe
- mała czerwona stół na krzyż
- mszałiki z łacińskim tekstem dla kontrolowania przebiegu liturgii
- 6 świec ołtarzowych

1.6 OŁTARZ GŁÓWNY

- antependium białe, na nim założony fioletowy materiał, który można łatwo usunąć.
- 6 białych świec na złotych świecznikach
- odkryty krzyż złoty
- mszał otwarty na prorocत्वach
- obrus rozwinięty
- koronka ołtarzowa zawinięta

1.7 INNE

- w pierwszym rzędzie ławek: klęcznik lub ławka z zarezerwowanym miejscem dla katechumena i rodziców chrzestnych
- mały klęcznik okryty na biało dla katechumena do przyjęcia Pierwszej Komunii Świętej
- metalowa ambonka z tekstami prorocत्व w miejscu, z którego jest normalnie śpiewana lekcja na Mszy

1.8 WPROWADZENIE KATECHUMENA

- standardowa procesja (AA bez akolitów i bez ognia) udaje się do kruchty kościoła
- X^2 , D i S podchodzą do katechumena i następuje wprowadzenie katechumena do kościoła
- po zakończeniu obrzędu procesja udaje się do ołtarza głównego
- posługujący rozchodzą się normalnie, tylko X , D , S i $C1$ po przyklęknieniu u stopni ołtarza udają się do sedillu żeby zmienić fioletową kapę na fioletowy ornat i manipularz

może lepiej przebrać księdza zaraz po chrzcie?

²W fioletowej kapie jeśli chrzczony jest dorosły

2 LITURGIA SŁOWA

- lud i wszyscy ministranci – poza *X* i funkcyjnymi – powinni mieć świece zapalone od początku ³
- po przybyciu do prezbiterium wszyscy przyklękamy przy stopniach ołtarza i rozchodzimy się na swoje miejsca:
 - *X* idzie po stopniach do ołtarza, całuje ołtarz i udaje się do mszału ⁴
 - *D* i *S* pomagają *X* wejść, a potem stają na swoich stopniach (za księdzem, tak jak podczas introitu)
 - *C1* idzie do w stronę mszału (będzie asystował *X* przy czytaniu prorocत्व)
 - *C2* idzie do chóru
 - *A1* i *A2* idą do kredencji
 - pierwszy kantor idzie od razu do ambonki i zaczyna śpiewać jak tylko *X* znajdzie się przy ołtarzu
 - reszta idzie do chóru
- *X* czyta po cichu tekst prorocत्व (ewentualnie także kantyku) ⁵ i, po skłonie do krzyża (razem z *D* i *S*), krótką drogą udaje się do sedilli, razem z nim *D* i *S*
- na znak *C1* *X*, *D*, *S* wstają i razem, krótką drogą udają się do Mszału
- *X* śpiewa *Oremus* ze skłonem ⁶, a potem śpiewa orację
- po skończonej oracji czyta po cichu prorocत्व i cykl się zamyka
- *AA* podczas czytania przez *X* lekcji stoją przy kredencji, a kiedy *X* schodzi do sedilli udają się tam razem z nim
- chór siedzi podczas lekcji a stoi podczas oracji
- kantorzy śpiewający
 - jeśli prorocत्व poprzedza traktus to podchodzą do ambonki w trakcie jego trwania
 - jeśli prorocत्व nie poprzedza traktus to podchodzą do ambonki pod koniec poprzedzającego prorocत्व i stoją z poprzednim kantorem, który odchodzi od ambonki po oracji (stoją obok siebie podczas trwania oracji)

3 LITURGIA CHRZCIELNA

3.1 PROCESJA DO BAPTYSTERIUM

- podczas ostatniego prorocत्व:
 - *AA* odpalają akolitki od znicza
 - ☩ idzie po krzyż procesyjny
 - ☩ idzie do Paschału ⁷ i go odpala ⁸
- po ostatniej oracji:
 - kantorzy niezłowicznie podejmują śpiew *Sicut Cervus*
 - *X*, *D*, *S* z *C1* schodzą krótką drogą do sedilli, *X* ściąga **fioletowy ornat i manipularz** (pomaga *Z* ⁹) i wkłada **fioletową kapę** (pomaga *C1*)
 - *C1* bierze birety
 - *D* i *S* ściągają **fioletowe manipularze**
 - formuje się procesja (nadzoruje *C2*)

³Jeżeli się święci ogień to od poświęcenia ognia

⁴Chyba że najpierw musi przebrać się w ornat

⁵Towarzyszy mu *C1* ze zniczem (gdy jest zbyt ciemno)

⁶Nie ma *Flectamus genua* oraz *Levate*

⁷Paschał stoi na stojaku poza prezbiterium

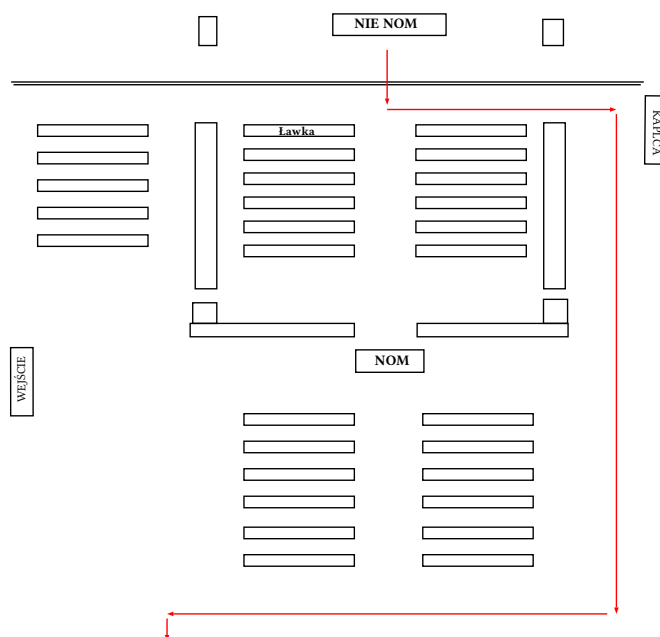
⁸Można to zrobić cieńką, woskową świeczką od znicza

⁹Ornat zostaje wyniesiony do zakrystii – na Mszy będzie używany ornat **czerwony**

Ważna jest tutaj sprawność w śpiewaniu lekcji. Nie robimy żadnych przestojów.

$D \quad X \quad S$
 C_1
 ministranci
 kantorzy
 $A_1 \quad \dagger \quad A_2$
 $C_2 \quad \dagger$
 ↓

- procesja rusza na znak C_1 (patrz Rys. 1)

Rys. 1. Droga do chrzcielnicy

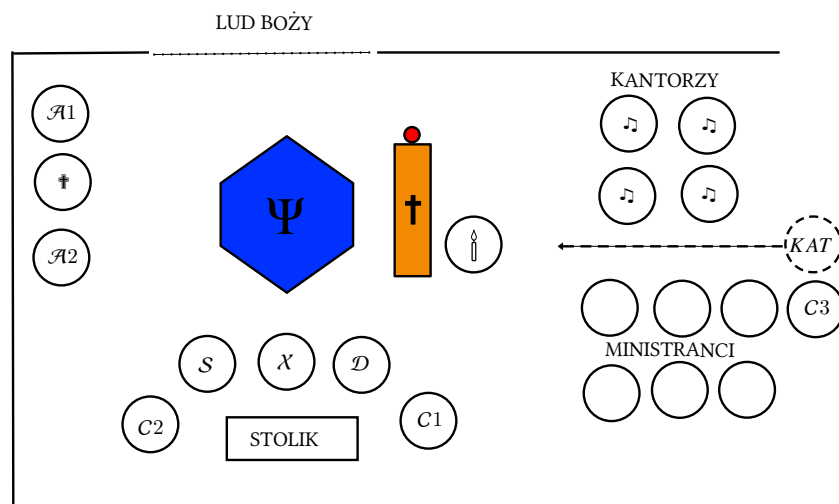
3.2 POŚWIĘCENIE WODY

- po dojściu do kraty:
 - ministranci funkcyjni wchodzą do baptysterium (patrz Rys. 2)
 - chór też wchodzi do baptysterium, ale głębiej (koło drzwi wejściowych) ¹⁰ (patrz Rys. 2)
 - X , S , D i C_2 stoją przed kratą (jeszcze nie patrz Rys. 2)
- X ściąga biret, podaje D a ten C_1 , C_1 odnosi i przynosi księgę z modlitwą. X czyta kantykt *Sicut Cervus* i czeka, aż chór skończy jego śpiewanie. Następnie odczytuje orację (złożone ręce) i po jej skończeniu wchodzi do baptysterium (teraz patrz Rys. 2)
- następuje poświęcenie wody chrzcielnej, D i S podtrzymują brzegi kapy i pomagają X podając odpowiednie rzeczy (oleje, ręcznik ...), które podstawia C_1 (patrz *Przebieg poświęcenia wody*)

3.3 CHRZEST

- X zmienia **fioletową kapę i stulę** na białą kapę i stulę, D i S pozostają w szatach **fioletowych**
- C_3 wprowadza do baptysterium katechumenów z chrzestnymi (stoją oni za ministrantami i kantorami)
- katechumeni stają po przeciwnej stronie chrzcielnicy od Paschału, obok S
- X rozpoczyna dialog z katechumenami
- po odpowiedziach na wszystkie pytania, X nad chrzcielnicą trzykrotnie polewa głowę dziecka lub dorosłego, wypowiadając formułę chrzcielną

¹⁰Zostawiając przy tym miejsce dla chóru, który musi stać bliżej chrzcielnicy

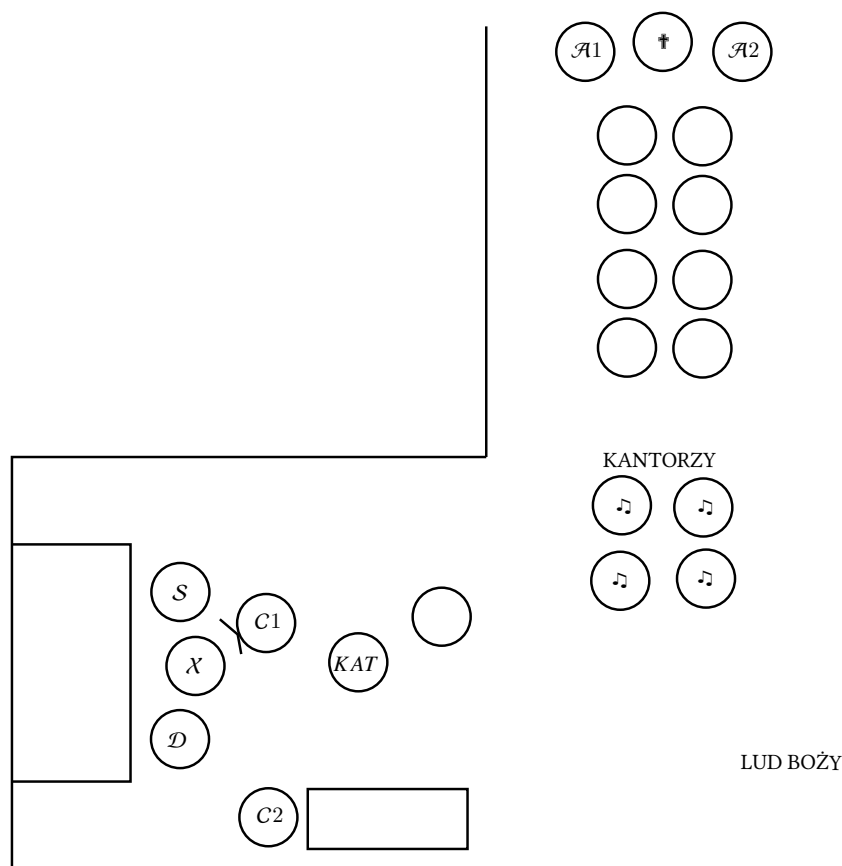

Rys. 2. Ustawienie przy chrzcielnicy, ♪ oznacza kantorów, *KAT* oznacza katechumena

- *C1* podaje *D* naczynie z Krzyżmem, a *D* podaje *X*. *X* namaszcza ochrzczonych wypowiadając formułę i wyciera kciuk w watę
- następnie wręcza się białą szatę oraz płonącą świecę, wypowiadając przepisane formuły
- następnie *X* wypowiada formułę: *N., vade in pace...*

3.4 BIERZMOWANIE

- kantorzy podejmują śpiew *O stwórcy Duchu Przyjdź*
- wszyscy (oprócz ♪) wychodzimy procesyjnie z baptysterium i idziemy w stronę kaplicy św. Iwa
- *X*, *D*, *S*, *C1*, *C2* wchodzi do kaplicy a reszta procesji idzie kawałek za kaplicę i staje jak na Rys. 3
- w kaplicy
 - *X* staje przy faldistorium
 - *D* i *S* stoją po bokach *X* i podtrzymują kapę
 - *C1* bierze księgę z kredencji i podchodzi do *X*
 - *C2* staje przy kredencji
- przyprowadza się kandydata do ołtarza (razem ze świadkiem), którzy klękają przed stopniem ołtarza na środku
- po zakończeniu śpiewu następuje obrzęd bierzmowania (patrz *Bierzmowanie*)

Rys. 3. Ustawienie ministrantów podczas bierzmowania

3.5 PROCESJA DO OŁTARZA GŁÓWNEGO

- po skończonych obrzędach kantorzy niezwłocznie podejmują śpiew *Litanii do Wszystkich Świętych* ¹¹
- X sprawnie zmienia białą kapę i stulę na fioletową kapę i stulę
- w międzyczasie † przechodzi na początek procesji
- po przybyciu do ołtarza:
 - † i C2 odstawiają Paschał na swoje miejsce (czyli na stojak niedaleko stojaka na krzyż procesyjny) przy okazji go gasząc
 - AA idą do kredencji
 - † odkłada krzyż na stojak
 - reszta ministrantów idzie do chóru
 - X, D, S przyklękają oraz ściągają swoje wierzchnie szaty ¹² (odpowiednio kapę i plikaty) w czym pomagają C1, C2 oraz ZZ
 - ZZ zabierają szaty do zakrystii
- X, D, S kładą się krzyżem na stopniach ołtarza, a wraz z nim klękają wszyscy ministranci (C1 z boku D)
- na wezwanie *Peeccatores... Propitius esto* wszyscy wstają, formuje się procesja ¹³ i wychodzi krótką drogą do zakrystii
- X ubiera czerwony ornat, stulę i manipularz, D ubiera czerwoną dalmatykę, stulę i manipularz, S ubiera czerwoną tunicellę i manipularz, a ministranci ubierają koronkowe komże

¹¹Wszystkie wezwania są śpiewane podwójnie

¹²Przy stopniach ołtarza

¹³Nikt nie trzyma nic w rękach, a X idzie w samej albie i stule

3.6 PRZYGOTOWANIE MSZY

- jak ministranci są jeszcze przy chrzcielnicy
 - dać 3 **fioletowe poduszki** na stopnie ołtarza
 - odstawić pulpit do kaplicy
 - ustawić relikwie, kwiaty
- po wyjściu *X* do zakrystii
 - **zapalić 12 świec** (to zrobić jako pierwsze bo najdłużej zajmuje)
 - postawić tablice ołtarzowe
 - zdjąć **fioletową** zasłonę z antependium ¹⁴
 - odsłonić koronki

4 MSZA ŚWIĘTA

- po przebraniu się udajemy się procesyjnie do Ołtarza ¹⁵ i rozpoczyna się Msza św.
- wyznaczone osoby udają się do chrzcielnicy i do kaplicy św. Iwa i tam sprzątają
- *AA* na *Gloria* dzwonią dzwoneczkami; w tym czasie w sygnaturkę uderza *T* i *Z*; dzwoni się do skończenia *Gloria* przez *X*; zapala się także światło elektryczne
- na Ewangelię *AA* nie biorą ze sobą akolitek

jak wychodzą akolity? ze świeczkami?

5 DODATEK

5.1 PRZEBIEG POŚWIĘCENIA WODY

1. *Dominus Vobiscum* i Oracja o. (przed wejściem) (złożone ręce)
2. *Dominus Vobiscum* i Oracja 1. (złożone ręce)
3. Prefacja do słów *Sumat unigeniti tui gratiam de Spiritu Sancto*
4. *X* kreśli znak krzyża ☩ na wodzie
5. Wyciera ręce
6. Kontynuuje modlitwę
7. Na *Sit haec* kładzie rękę na powierzchni wody
8. Wyciera rękę
9. Kreśli znaki krzyża ☩ nad wodą na słowa *Per Deum vivum ...*
10. Wylewa wodę na cztery strony świata po słowach ... *super te ferebatur* 3 1 4
2
11. Kreśli znak krzyża nad wodą na *Benedico te*
12. Po zmianie głosu na *recto tono* na słowa *tu benignus aspira* trzy razy dmucha do wody na kształt krzyża
13. W tym czasie *C1* podaje Paschał
14. Na słowa *Descendat in hanc* trzy razy wkłada Paschał do wody i śpiewa ¹⁶
15. *X* trzy razy dmucha do wody w kształcie litery Ψ i kontynuuje *Totamque ... effectum*
16. Wyciągamy Paschał z wody i kończymy święcenie wody (... *per ignem.*)
17. Po *Amen* nabiera się wody do pokropienia

¹⁴Tylko jeśli ludzie mogą oglądać tą zmianę, jeżeli to zbyt skomplikowane, robic to w trakcie święcenia wody.

¹⁵W trakcie śpiewania *Litanii*

¹⁶Wkłada Paschał coraz głębiej

18. Pokropienie i *Com przyrzekł Bogu ...*
19. Następnie C₁ przynosi do chrzcielnicy tackę z olejami świętymi i wręcza X (z pocałunkiem) odpowiednie ampułki. X, wypowiadając słowa przepisane w księdze po kolei:
 - wlewa olej katechumenów
 - wlewa krzyżmo
 - wlewa oba
20. Następnie miesza wodę ręką lub przy pomocy łyżeczki ¹⁷

5.2 BIERZMOWANIE

1. D i S podtrzymują kapę; księgę trzyma C₁, a C₂ stoi z boku przy kredencji
2. X zwraca się do kandydatów *Spiritus Sanctus superveniat...Amen.*
3. X żegna się mówiąc *Adjutorium nostrum...*, potem krótki dialog
4. X wyciąga ręce nad kandydatami i mówi *Oremus. Omnipotens sempiterna Deus...*
5. Bierzmowany klęka przed X. Świadek kładzie rękę na prawym ramieniu bierzmowanego.
6. C₂ podchodzi do D z Krzyżmem Świętym
7. X kładzie prawą rękę na głowie bierzmowanego i palcem umoczonym w Krzyżmie Świętym robi znak krzyż a na czole, mówiąc *Signo te signo...*
8. X uderza lekko w policzek bierzmowanego, mówiąc *Pax tecum*
9. Bierzmowany wraca na swoje wcześniejsze miejsce i klęczy
10. C₂ odbiera Krzyżmo, i podchodzi z watą do wytarcia palców; później wraca do kredencji
11. Gdy X namaści wszystkich kandydatów, śpiewa się antyfonę *Confirma hoc, Deus...*
12. Powtarza się antyfonę, a następnie X zwrócony do ołtarza śpiewa *Ostende nobis, Domine...*
13. Następnie odwraca się do ludu i mówi *Oremus. Deus, qui Apostolis tuis...*
14. X mówi *Ecce sic benedicetur omnis homo, qui timet Dominum*
15. Na końcu X błogosławi bierzmowanych *Bene ☩ dicat vos Dominus ex Sion...*

6 UWAGI

- można zrobić jakieś święcenie ognia przed prorocstwami tak aby ludzie oświetlali kościół i mieć jakąś namiastkę Wigilii Paschalnej
- na poświęcenie wody ludzie **muszą mieć zapalne świece**
- zapytać księdza czy będzie aspersion (czy to humanitarne?)
- ziomek do chrztu musi siedzieć za kratą aż do ochrzczenia – trzeba mu przygotować jakieś krzesło i klęcznik

raczej odpada

Będzie aspersion dla najbliższych stojących osób

jednak raczej nie bo będzie to słabo wyglądało. Poza tym ziomek normalnie chodził na Msze Św. na piasku więc czemu nagle nie

¹⁷W razie potrzeby myje i wyciera ręce; wykorzystuje sól, watę i miększy chleba, które później należy spalić. Wodę z tej ablucji wlewa się do sacrarium.